

Fővárosi Ítéltábla
1.Pf.21.148/2007/12.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Dvorák Lajos pártfogó ügyvéd (cím) által képviselt név (cím) felperesnek, a dr. Kelemen András ügyvéd (cím) által képviselt név (cím) I. rendű és név (cím) II. rendű alperesek ellen hagyaték állagának megállapítása és kiadása iránt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2006. április 25-én meghozott 2.P.21.673/2003/38. számú ítélete ellen a felperes részéről 40. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, az I. rendű alperes fizetési kötelezettségét 205.669 (kettőszázötezer- hatszázhatvankilenc) forintra és abból 199.669 (százkilencvenkilencezer- hatszázhatvankilenc) forint után 2007. augusztus 1.-től a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatára leszállítja.

Az ítéletnek a (1.sz. cím) alatti ingatlanban lévő ingóságok hagyatékba tartozásának megállapítására és azok közös tulajdonának megszüntetésére irányuló kérelmet elutasító részét hatályon kívül helyezi, és e körben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja.

Az elsőfokú ítélet fellebbezéssel érintett további rendelkezéseit helybenhagyja, annak egyéb, nem fellebbezett részeit nem érintette.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 48.000 (negyvennyolcezer) forint másodfokú perköltséget.

A felperest képviselő pártfogó ügyvéd díját 6.000 (hatezer) forint munkadíj és 1.200 (ezerkétszáz) forint áfa, összesen 7.200 (hétézer-kétszáz) forintban állapítja meg, és az ellátmányból kiutalja.

Az I. rendű alperes köteles megfizetni az államnak külön felhívásra 2.500 (kettőezer-ötszáz) forint fellebbezési illetéket, a fennmaradó 105.500 (százöttezer-ötszáz) forint illetéket, valamint a pártfogó ügyvéd díját az állam viseli.

A hatályon kívül helyezéssel összefüggésben a felperes és az I. rendű alperes költségét személyenként 12.000 (tizenkétezer) forintban állapítja meg, a le nem rótt fellebbezési illeték 32.000 (harminckettőezer) forint.

A részítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

dr.B.B. (továbbiakban: örökhagyó) 1995. március 15-én hunyt el, törvényes örökösei gyermekei a felperes és a II. rendű alperes, az I. rendű alperes a túlélő házastárs. A hagyatéki eljárásban a közjegyző az örökhagyó hagyatékaként két (vidéki) ingatlan $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$ részét, 6 db, összesen 33.000 forint névértékű kárpótlási jegyet, az örökhagyó és házastársa lakásában leltározott 1-80. tételek alatt felsorolt ingóságokat, valamint a (...) Rt-től járó jogdíjat, törvényes öröklés jogcímén az örökhagyó gyermekeinek, a felperesnek és a II. rendű alperesnek adta át, a túlélő házastárs, az I. rendű alperes özvegyi haszonélvezeti jogával terhelten.

A felperes módosított keresetében az I. rendű alperes tulajdonaként nyilvántartott nyaraló ingatlan vonatkozásában, annak 1/10 részére öröklés jogcímén tulajdonjoga megállapítását és bejegyzése elrendelését kérte. Nem vitatta, hogy a telekingatlan az I. rendű alperes különvagyonát képezte, azonban arra a házastársak közösen építkeztek, ezáltal édesapja, mint jogelődje az ingatlan 1/5 részének tulajdonjogát megszerezte. Tényállítása szerint az örökhagyó hagyatékához további ingóságok tartoznak. Ezek a nyaraló ingatlanban lévő ingóságok $\frac{1}{2}$ része, közös megtakarításként körülbelül 5 millió forint értékű készpénz, értékpapír és kötvény, a „több tízezres” darabszámú, körülbelül 10 millió forint értéket képviselő könyvek $\frac{1}{2}$ része. Kérte, hogy a bíróság ezek hagyatékba tartozását állapítsa meg, melyekre a közös tulajdont szüntesse meg, az I. rendű alperes özvegyi jogát korlátozza és kötelezze őt $\frac{1}{2}$ részük kiadására. Mindezek mellett az I. rendű alperest 2.500.000 forint és annak késedelmi kamata megtérítésére is kérte kötelezni, ami az általa felvett jogdíjakból felperest illető rész értéke.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Az I. rendű alperes az ingatlan vonatkozásában utalt arra, hogy az különvagyonát képezte és különvagyona felhasználásával történt a beruházás is. Tagadta, hogy az örökhagyó után a felperes által megjelölt készpénz, értékpapír, illetve kötvény maradt volna. A

budapesti lakásban meglévő ingóságok a hagyatéki eljárásban teljeskörűen leltározásra kerültek, csak azok a könyvek, illetve kéziratok hiányoznak, amelyeket ő elajándékozott. A jogdíj vonatkozásában hivatkozott arra, hogy gyermekeivel az özvegyi haszonélvezeti jog megváltásában megállapodtak, ennek megfelelően a jogdíjból 1/3 - 1/3 arányban részesednek. A felperesnek jutó jogdíjakat részére megküldte. A nyaralóban lévő ingóságok is külön vagyonát képezik.

Az elsőfokú bíróság a 2001. február 15. napján meghozott ítéletével megállapította, hogy az örökhatyó hagyatékához tartozik a (1.sz. cím) alatt lévő ingatlanban található 1 db 4 személyes gumicsónak $\frac{1}{2}$ tulajdoni hányada, amelyet egymás közt egyenlő arányban a felperes és a II. rendű alperes öröklés jogcímén megszereztek az I. rendű alperes özvegyi haszonélvezeti jogával terhelten. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

A felperes fellebbezése folytán a Legfelsőbb Bíróság mint másodfokú bíróság a 2002. december 11. napon meghozott végzésével az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasította, a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján. A végzés indokolása szerint az előterjesztett fellebbezés annyiban alapos, hogy a jelenleg rendelkezésre álló peradatok alapján az ügyben érdemi döntés nem hozható.

Az elsőfokú bíróság újabb eljárásban meghozott ítéletével kötelezte az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 312.876 forintot és annak 2002 január 5-től 2004. április 30-ig évi 11 %-os, 2004. május 1-től a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát. Megállapította, hogy a (1.sz. cím) alatti ingatlanban lévő 1 db 4 személyes gumicsónak $\frac{1}{4}$ tulajdoni hányadát törvényes öröklés jogcímén az I. rendű alperes özvegyi haszonélvezeti jogával terhelten a felperes megszerezte, annak további $\frac{1}{4}$ tulajdoni hányada a II. rendű alperesé. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alpereseknek 365.770 forint perköltséget. A felperest képviselő pártfogó ügyvéd díját 82.300 forintban állapította meg. Kötelezte az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül 7.000 forint perköltséget fizessen meg a felperesi pártfogó ügyvédnek, a további 75.300 forintot az állam viseli. Felhívta a Fővárosi Bíróság Gazdasági Hivatalát, hogy a költségmentes ellátmány terhére utalja ki a pártfogó ügyvéd díját. A felmerült 109.000 forint szakértői díjat, a le nem rótt illetékből 231.230 forintot az állam visel, míg az I. rendű alperest 18.770 forint illeték megtérítésére kötelezte.

Az ítélet indokolása szerint az eljárás adatai alapján aggály nélkül megállapítható volt, hogy a lakásban található hagyatéki tárgyak leltározása teljes körűen megtörtént. A felperes azon tényállítását nem bizonyította, miszerint az örökhatyónak több tízezer kötetes könyvtára lett volna. Figyelemmel a perbeli lakás méreteire és lakott voltára, a könyvek tárolására használható bútorok hagyatéki leltárba feltüntetett számára a felperesi előadás valósága kétséges. Erre tekintettel a keresetet ennek részében el kellett utasítani. A pénzügyi megkeresések eredménye nem támasztotta alá azt a felperesi előadást, hogy az örökhatyónak

takarékbetétje, devizaszámlája, értékpapírja és folyószámlája lett volna, ezért a hagyaték állagának megállapítására irányuló ezzel kapcsolatos kérelem is alaptalan.

A Ptk. 616. § (1) bekezdése értelmében a házastárs haszonélvezeti jogának korlátozását a leszármazók kérhetik, amelynek második bekezdése rendelkezik arról, hogy az milyen mértékű lehet. Az I. rendű alperes által lakott lakásban csak olyan ingók találhatók, amelyek vagy különvagyont képezik, vagy az örökhagyóval fennálló házassági vagyontörségbe tartoznak. Tehát minden ingóság legalább $\frac{1}{2}$ része az I. rendű alperes tulajdonát képezi, míg a másik $\frac{1}{2}$ részen haszonélvezeti joga áll fenn. Figyelemmel e vagyontárgyak jellegére és arra, hogy a leltár alapján különösebb értéket nem képviselnek, az elsőfokú bíróság a haszonélvezeti jog korlátozását indokolatlannak tartotta, ezért az erre irányuló kérelmet elutasította.

A nyaralóingatlan vonatkozásában az elsőfokú bíróság a bizonyítékok alapján arra a következtetésre jutott, hogy az I. rendű alperes megfelelően bizonyította az ingatlan és a benne lévő ingóságok különvagyoni jellegét. Bizonyított tény, hogy az ingatlant az édesapja vásárolta, amelyet a tanúk vallomása is alátámasztott. Az 1978. február 8-án kelt hagyatékátadó végzés alapján megállapítható volt, hogy az I. rendű alperes egyedüli törvényes örökösként örökölte meg édesapja után a (.....) hrsz. alatt felvett ingatlant, lakásait különböző időpontokban, összesen 2.180.000 forint vételárért elidegenítette. A perben kirendelt igazságügyi szakértő által készített szakértői vélemény az I. rendű alperes védekezését támasztja alá, miszerint a ráépítés és felújítás 1988-89-ben történt, szemben a felperes és T.Lné állításával. A szakértő véleményében részletesen kifejtette a beruházások költségvetését az akkori piaci értékeken, amelyből a bíróság aggály nélkül következtetett arra, hogy az I. rendű alperes az örökölt lakások eladásából maradéktalanul fedezni tudta a 859.000 forint összegű építkezési költséget. Az I. rendű alperes csatolt egy 1993. december 23-án kelt, általa írt és aláírt végrendeletet, amelyben (...) nyaralóm fordulatot használva a (1.sz.) ingatlant a II. rendű alperesre hagyta. Az örökhagyó az erre rávezetett nyilatkozatával, mint egy jóváhagyta felesége végrendeletét, amelyből az a következtetés vonható le, hogy a nyaraló különvagyoni jellegét maga az örökhagyó is elismerte. Ezen túlmenően V.I. és I.né L.J. vallomásai is szintén azt az I. rendű alperesi tényállítást támasztják alá, hogy az öröksége értékesítéséből származó vételárból fedezte a balatoni építkezéseket és a benne lévő ingóságok vásárlását. T.L.né tanúvallomását a vételár felhasználásával kapcsolatban nem fogadta el, figyelemmel arra, hogy az több tekintetben ellentmond a többi tanú vallomásának, továbbá ellentétes a szakértői véleménnyel és az okirati bizonyítékokkal. Az ingók listáján szerepel egy négyszemélyes gumicsónak, amelyről az I. rendű alperes maga is kijelentette, hogy az házastársával közös szerzemény. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság ennek $\frac{1}{4}$ részére a felperes tulajdonjogát törvényes öröklés jogcímén az I. rendű alperes özvegyi haszonélvezeti jogával terheltlen megállapította. Annak kiadásáról azonban a bíróság az I. rendű alperes fele arányú tulajdonjoga, továbbá a másik fele részen fennálló haszonélvezeti joga folytán nem rendelkezhetett.

A jogdíjak vonatkozásában a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az volt megállapítható, hogy a (...) Rt.-n kívül más kiadónak nem állt fenn jogdíjfizetési kötelezettsége. Az I. rendű alperes igazolta, hogy a jogdíjakra vonatkozóan 1997. március 12-én megállapodást kötöttek, amely szerint a hagyatékátadó végzésben foglaltaktól eltérően azt 1/3-1/3 arányban osztják fel egymás között. Ennek érvényességét a felperes nem vonta kétségbe. A kiadó közlése alapján megállapítható volt, hogy 2006. március 24-ig összesen 1.706.940 forint összegű jogdíj került kifizetésre az I. rendű alperes részére. Ennek 1/3 része, azaz 568.980 forint illeti meg a felperest. A felperes elismerő nyilatkozata és a rendelkezésre álló bizonyítékok, kifizetési bizonylatok alapján megállapítható volt, hogy az I. rendű alperes a felperesnek 256.104 forint jogdíjat fizetett meg. Erre tekintettel a felperesi keresetnek részben helyt adva az I. rendű alperest 312.876 forint jogdíj megfizetésére kötelezte. Mivel a felek megállapodásukban az esedékesség időpontjában nem állapodtak meg, ezért az elsőfokú bíróság analógia alapján azt nem tudta időszakosan visszatérő szolgáltatásnak minősíteni, ezáltal felperes által meghatározott kamatszámítási módot elfogadni. Az azonban kétségtelen, hogy a keresetlevél benyújtásával esedékessé vált a jogdíj tekintetében a felek közötti elszámolás, ezért a keresetlevél benyújtása és az ítélelhozatal időpontja alapján középátlagos késedelmi kamatot határozott meg a Ptk. 298. §-a és a 301. § (1) bekezdéseire figyelemmel.

A felperes az eljárás során azt állította, hogy édesapjának több tízezer darabból álló könyvtára volt, majd csatolt egy listát, közel 60 db olyan könyvről, amelyek emlékezete szerint az örökhagyó halálát megelőzően a lakásban voltak, de azokat a leltár nem tartalmazza. Az I. rendű alperes erre akként nyilatkozott, hogy néhai házastársának ilyen mennyiségű könyve soha nem volt, és a felperesi listán szereplő könyvekből 32 db rendelkezésre áll és azt hajlandó a felperesnek kiadni. A bíróság e körben felperesi kérelem hiányában nem rendelkezhetett a könyvek kiadásáról, de a felek nincsenek elzárva a peren kívüli megegyezéstől és teljesítéstől. A könyvek számával összefüggésben utalt a tanúk ellentmondó előadására, továbbá arra a tényre, hogy a hagyatéki leltár öt könyvespolcot rögzít. Mindezek kétségessé teszik a felperes előadását a könyvek száma tekintetében. Mindezekre figyelemmel tehát a felperes a több tízezer kötetes könyvtárra vonatkozó tényállítását nem bizonyította.

A felperesnek 2.500.000 forint elszámolási igénye volt az alperesekkel szemben, továbbá a tulajdoni igénnyel érintett ingatlanra az adó és értékbecslőtanulmányban megjelölt 1.183.800 forintos érték figyelembevételével a pertárgy értéke 3.683.800 forint. A pertárgy értéke alapján a felperes pernyertessége 8,5 %-os, ennek megfelelően határozott a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint felperest terhelő perköltség tárgyában. A felperes részére költségmentessége alapján pártfogó ügyvéd kirendelésére került sor, akinek díját a 7/2002. (III. 30.) IM rendelet 5. § b) pontja alapján háromszorosára emelve állapította meg.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az elsőfokú ítéletet kérelmében részletezettek alapján kért megváltoztatni. A nyaraló ingatlan 1/10 részére tulajdonjogát, hagyatéki örökségként kérte megállapítani. Álláspontja szerint az alperes nem bizonyította különvagyoni szerzését, az ingóságok vonatkozásában különvagyonából való származását. Az elsőfokú bíróság az I. rendű alperes ingatlanának eladási idejét ésösszecszerűsegeit helytállóan állapította meg, azonban az I. rendű alperes nem bizonyította, hogy a pénzek felhasználást nyertek az ingatlan építményének felújításához, illetve bővítéséhez. Nem igazolt továbbá az ott lévő ingóságok különvagyonból való származása sem.

A jogdíjak tekintetében is helyesen foglalt állást azösszecszerűség vonatkozásában, amelynek 1/3-ad részét volt köteles az I. rendű alperes részére megfizetni, az általa történő átvételt követően a hozzájutás időpontjáig felmerülő törvényes kamataival együtt. Ezért kérte kötelezni az I. rendű alperest ezen összegek utáni törvényes kamatok megfizetésére is.

A könyvekkel kapcsolatos előadását, mely szerint több ezer könyv volt és nem tízezer, ami a hagyatékba tartozott, ezt változatlanul fenntartja. Az I. rendű alperes által ajándékozott könyvekről az ítélet nem rendelkezik, pedig arra vonatkozóan leltár szerinti átvétel áll, illetve kell, hogy álljon rendelkezésre. Az I. rendű alperes nem volt jogosult a hagyaték tárgyát és a felperest megillető könyveket ajándékba adni. Ezek vonatkozásában a rendelkezésre álló leltár alapján értékük megállapítható, így a felperesi követelésösszecszerűsege is megállapítható.

Sérelmezte továbbá, hogy az általa fizetendő perköltség súlyos terhet ró rá, és az I. rendű alperes magatartása következtében került abba a helyzetbe, hogy a hagyatékhoz tartozó ingóságok mennyiségét és értékét meghatározni nem tudta.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelme tartalmát tekintve az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. A nyaralóingatlan, illetve az abban lévő ingóságok vonatkozásában tényállításait változatlanul fenntartotta. A jogdíjak vonatkozásában elfogadta az elsőfokú ítéletet annak ellenére, hogy ő az átvett jogdíj túlnyomó részét már megfizette a felperesnek. Kisnyugdijas, egy összegben a marasztalási összeget képtelen kifizetni és a kamatfizetést is méltánytalannak tartja. Fizetési készsége bizonyítékaként 2006. augusztus 16-án újabb 50.000 forintot küldött el postán a felperesnek, amely feladását igazoló feladóvevény másolatát mellékelte. A fennmaradó 262.876 forint megfizetésére havi 10.000 forintos törlesztés engedélyezését kérte. A könyvek vonatkozásában már mindent előadott, a felperes ezzel kapcsolatban semmit sem tudott bizonyítani. A felperes terhére megállapított perköltség a tárgyalások számára az ügyértékre és a kifejtett munkára tekintettel és az áfa felszámításával most aránytalanul alacsony, így annak csökkentésére nincs ok.

A fellebbezés részben alapos.

Tekintettel arra, hogy az elsőfokú eljárásban az I. rendű alperes által elajándékozott könyvek vonatkozásában a tényállás kellően nem került felderítésre, az ítéltábla a bizonyítási eljárást kiegészítette, és megkereste a megajándékozottat az ajándék tárgyával kapcsolatos adatközlésre. A közölt adatokat a peres felek elfogadták, egyezően nyilatkoztak a tekintetben, hogy az elajándékozott könyvek összértékét 12.000 forintban elfogadják. A felperes ezzel kapcsolatos keresetét és fellebbezését is módosította, az elajándékozott könyvek vonatkozásában 6.000 forint megtérítésére kérte az I. rendű alperest kötelezni, amely követelést az I. rendű alperes elismerte és vállalta a kért összeg megfizetését.

Mindezek mellett a másodfokú eljárásban adat merült fel arra vonatkozóan is, hogy az elsőfokú eljárásban a kiadó az I. rendű alperesnek folyósított jogdíjak vonatkozásában bruttó összeget jelölt meg, abból azonban kifizetőként adót vont le és ennek levonását követően nettó összeg került az I. rendű alperes részére megfizetésre. Ezen tényre hivatkozással az I. rendű alperes perújítási kérelmet terjesztett elő az elsőfokú ítéletnek a 312.876 forint és kamatai megfizetésére vonatkozó jogerős rendelkezése ellen.

Az I. rendű alperes a másodfokú eljárásban beszámítási kifogást terjesztett elő az elsőfokú bíróság által figyelembe nem vett és az elsőfokú ítélet meghozatalát követően felperesnek teljesített jogdíjak vonatkozásában, amelynek összege 330.000 forint. A felperes a beszámítást nem ellenezte.

A jogdíjakkal kapcsolatos tényekre és körülményekre is figyelemmel a felperes ezzel kapcsolatos követelése összezszerűségét pontosította, ennek kiszámításánál az I. rendű alperesnek folyósított nettó összegeket vette figyelembe, amelyhez hozzászámolta a kamatokat is. Fellebbezési kérelmét úgy módosította, hogy az ítéltábla az elsőfokú ítéletet megváltoztatva az I. rendű alperest jogdíjként 554.658 forint, valamint annak 2008. január 1-től számított késedelmi kamata megfizetésére kötelezze.

Az ítéltábla megítélése szerint a nyaralóingatlanra vonatkozó felperesi tulajdoni igény tárgyában az elsőfokú bíróság a tényállást a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelésével helyesen állapította meg, érdemi döntése és ezzel kapcsolatos indokolása is helytálló. A felperes fellebbezési érvelésével szemben számos tanú tudomással bírt arról és igazolta, hogy az I. rendű alperes az általa örökölt házasingatlan egyes lakásainak eladásából származó bevételből fedezte az építkezés költségeit. A bizonyítékok köréből kiemeli az ítéltábla K.E. és házastársa nyilatkozatát, akik az ikernyaraló másik részének tulajdonosai. A nyaraló felújítását ők kezdeményezték és bonyolították le, ami kiterjedt az I. rendű alperes ingatlanrészére is. Nyilatkozatukból kitűnően az I. rendű alperes beszámolt nekik arról, hogy a felújításhoz azért tud hozzájárulni, mert örökölt és a költségeket örökségéből fizeti. Az építkezés lebonyolításával kizárólag az I. rendű alperes foglalkozott és azzal kapcsolatban minden fizetési kötelezettséget ő teljesített. Mindezek mellett az I. rendű alperes által örökölt ingatlanok egyes lakásai eladására vonatkozó bizonyítékok alapján megállapítható, hogy azok vételára fedezte a felújítási költséget. A perbeli adatok szerint az I. rendű alperes az

utolsóként eladott lakás vételárából részesítette gyermekeit, amelyet a felperes tagadott.

A jogdíjak vonatkozásában a másodfokú eljárásban felmerült adatok alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az I. rendű alperesnek kifizetett nettó összegek és a felek megállapodása szerint felperesnek járó 1/3 rész vonatkozásában a következők szerint módosítja:

Az I. rendű alperesnek folyósított jogdíjak: (Ft)		A felperesnek járó 1/3 rész (Ft)
1997. április 11.	382.581	127.527
1998. január 6.	130.241	43.413
1998. április 24.	174.312	58.104
1999. január 8.	123.518	41.172
1999. március 26.	13.840	4.613
2000. március 24.	8.570	2.856
2000. december 18.	103.610	34.536
2001. április 4.	15.526	5.175
2001. december 9.	62.273	20.757
2002. december 17.	51.461	17.153
2003. május 26.	8.425	2.808
2003. december 15.	15.689	5.229
2004. április 22.	2.299	766
2004. december 8.	6.303	2.101
2005. április 18.	1.164	388
2006. március 24.	3.216	1.072
Összesen:	1.103.028	367.670

A perbeli adatok, valamint a felek egyező nyilatkozata szerint I. rendű alperes a következők szerint teljesített a felperesnek:

1999. január 11. 58.104, 2005. január 21. 100.000, 2005. augusztus 17. 50.000, 2005. november 14. 25.000, 2005. november 8. 23.000, 2006. május 8. 100.000, 2006. augusztus 16. 50.000, 2006. november 16. 10.000, 2007. január 23. 10.000, 2007. július 10. 10.000, 2007. július 31. 150.000 forint, összesen 586.104 forint.

Az I. rendű alperes jogdíj tartozásának meghatározása vonatkozásában az elsőfokú bíróság számítási elve és a kamatkövetelésre vonatkozó érvelése téves. A Ptk. 293. § rendelkezése szerint, ha a kötelezett kamattal és költséggel is tartozik, a fizetett összeg az egész tartozás kiegyenlítésére nem elég, azt elsősorban költségre, azután a kamatra végül a főtartozásra kell elszámolni. A perbeli esetben a tartozással összefüggésben költség nem merült fel, ezért az I. rendű alperesi teljesítéseket elsődlegesen késedelmi kamatra kell elszámolni.

Figyelemmel arra, hogy a kiadó a teljes jogdíjat az I. rendű alperesnek fizette ki, a felek megállapodása alapján ő volt köteles annak 1/3 részét a felperesnek megfizetni. Téves az elsőfokú bíróság álláspontja, mely szerint a felperes által követelt jogdíj a keresetlevél benyújtásával vált esedékessé. Ha a felek a teljesítés időpontját nem határozzák meg, a Ptk. 280. § (1) bekezdés a) pontja szerint bármelyik fél a másik fél egyidejű teljesítését követelheti. Erre tekintettel a felperes követelése akkor vált esedékessé, amikor a jogdíjakat az I. rendű alperes átvette, ezért a Ptk. 301. § (1) bekezdése alapján a késedelemi kamat megtérítésére irányuló követelés az esedékesség időpontjától számítva alapos. Annak mértékére azonban a felperesi számítással szemben - a felek erre vonatkozó megállapodásának hiányában -, a Ptk. 301. § (1) bekezdése az irányadó. Miután a jogdíj megosztására vonatkozó jogügylet megkötésére 2000. szeptember 1. napját megelőzően került sor, a késedelemi kamat törvényes mértéke 2001. december 31-ig évi 20 %, 2001. január 1-től 2004. április 30-ig évi 11 %. 2004. május 1-től a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamat alkalmazandó.

Figyelemmel arra, hogy az I. rendű alperes részére, nagyságrendjét tekintve igen jelentős mértékben eltérő összegek kerültek kifizetésre, továbbá az esedékességhez képest évek múlva, és csak részben teljesített a felperesnek, tartozása a Ptk. 293. § szerinti, pontos számítások alapján határozható meg. Ezért az ítéltábla elszámolása során az I. rendű alperesnek kifizetett jogdíjak tőke összege után tételesen számította ki a késedelemi kamatot az általa teljesített kifizetések egyes időpontjáig, és a felperesnek megküldött összeggel elsődlegesen a lejárt kamatot csökkentette. A felperes a másodfokú eljárásban, a 2006. november 16. napján tartott tárgyaláson tett nyilatkozatában a késedelem kezdő napjaként a kiadó által megjelölt időpontokat követő 15. napot jelölte meg, ezért az ítéltábla ennek megfelelően számolt.

A részletes számítások szerint 2001. december 31-én az I. rendű alperes tőketartozása 338.153 forint, kamattartozása 173.291 forint volt. Ezt követően is az egyes teljesítések 2006. november 16-ig csak a kamat egy részét fedezték. Ekkor a tőketartozás 367.670 forint, a kamattartozás 37.794 forint volt. 2006. augusztus 16-án az I. rendű alperes a felperesnek 50.000 forintot küldött meg, amellyel kiegyenlítésre került a teljes kamattartozás és a fennmaradó 12.206 forint a tőkét 355.464 forintra csökkentette. Ezt követően az I. rendű alperes részére jogdíj kifizetésére nem került sor, ezáltal a további felperes részére való teljesítések a kamatokat egyenlítették ki, illetve a tőkét csökkentették. Az ítéltábla számítása alapján az alperes utolsó, 2007. július 31-i 150.000 forintos teljesítése az addig lejárt kamatot fedezte és a tőkét 199.669 forintra csökkentette.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában a pertárgy értékét tévesen jelölte meg. A Pp. 24. § (1) bekezdése szerint a pertárgy értékének megállapításánál a keresettel érvényesített követelés értéke az irányadó, több követelés érvényesítése esetén a pertárgy értéke a követelések együttes értéke. Az eljárás során a felperes

több kérelmet terjesztett elő, amelyek együttes pontos értéke nem határozható meg, mert néhány kérelem vonatkozásában azt a felperes nem jelölte meg (pl. a nyaralóban lévő ingók, haszonélvezeti jog korlátozása). Az ismert értékek alapján a pertárgy értéke megközelíti a 20 millió forintot (könyvek értéke 10 millió forint, értékpapírok, készpénz, bankszámla 5 millió forint, a 20 millió forintra becsült ingatlan eredetileg követelt 1/8 része = 2.500 000 forint, jogdíjkövetelés 563.918 forint). A felperes keresete a kérelmek túlnyomó részében alaptalan volt, ezáltal pernyertességének értéke a pertárgy értékéhez képest igen minimális.

A felperes fellebbezéssel támadta a terhére megítélt perköltséget. Az előzőekben kifejtettek szerint a magas pertárgyértékre, valamint arra a körülményre is tekintettel, hogy hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásra is sor került, az elsőfokú bíróság által megítélt perköltség nem túlzott, annak összege jóval kisebb, mint amennyi az alperesek javára ügyvédi munkadíjként a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet alapján a felperes pervesztessége folytán megítélhető lenne.

A másodfokú eljárásban az I. rendű alperes az elsőfokú bíróság által figyelembe nem vett további teljesítései „beszámítását” kérte, amit a felperes elismert. Az ítélet tábla erre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint részben megváltoztatta, az I. rendű alperes marasztalását 205.669 forintra és 199.669 forintnak 2007. augusztus 1. napjától járó törvényes mértékű kamatára leszállította. A 205.669 forintból 199.669 forint a jogdíjakkal kapcsolatos tartozás és 6000 forint az elajándékozott könyvekkel kapcsolatos elismert felperesi követelés.

Az ítélet tábla megítélése szerint a nyaralóingatlanban lévő ingóságok vonatkozásában az eddig rendelkezésre álló adatok alapján érdemi döntés nem hozható. Az ezzel kapcsolatos felperesi kérelem elbírálása során az elsőfokú bíróság lényeges eljárási szabályt sértett. Elmulasztotta felhívni a felperest az ingók értékének tételes megjelölésére, továbbá a Pp. 3. § (3) bekezdése szerint nem tájékoztatta a feleket a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről és annak jogkövetkezményeiről, e körben a tényállás megállapításához bizonyításra nem került sor. Ezért az ítélet tábla az elsőfokú ítéletnek a nyaralóban lévő ingók hagyatékba tartozásának megállapítására és azok közös tulajdonának megszüntetésére irányuló kérelmeket elutasító rendelkezését a Pp. 252. § (2) bekezdésére figyelemmel hatályon kívül helyezte és e körben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Az elsőfokú ítéletnek az egyéb helytálló rendelkezéseit helybenhagyta.

A részítélettel elbírált kérelmek vonatkozásában a felperes nagyjából pervesztessé lett, ezért az ítélet tábla a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján kötelezte őt az I. rendű alperes javára a másodfokú perköltség megfizetésére. Ez az I. rendű alperes képviselőjével felmerült, mérlegeléssel megállapított, áfát is tartalmazó ügyvédi munkadíj. Megállapította a felperest képviselő pártfogó ügyvéd díját és annak kiutalásáról is rendelkezett. Pervesztessége arányában kötelezte az I. rendű alperest a le nem rótt fellebbezési illeték egy részének megtérítésére, míg a felperes

pervesztességével arányban álló fellebbezési illetéket, valamint a pártfogó ügyvéd díját a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

A hatályon kívül helyezett résszel összefüggésben a felek másodfokú költségét, továbbá a le nem rótt fellebbezési illeték összegét a Pp. 252. § (4) bekezdése alapján megállapította, amelynek viselése tárgyában az elsőfokú bíróságnak kell rendelkeznie.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak az ingók vonatkozásában a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglaltak alapján kell a feleket tájékoztatni a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről.

A tényállás megállapításához a Pp. 141. § (2) bekezdése szerint fel kell hívni a feleket nyilatkozataik, bizonyítási indítványuk előterjesztésére és a bizonyítást le kell folytatni.

Budapest, 2008. március 20.

Fermanné dr. Polák Zita s.k.,
a tanács elnöke

. Hegedűs Mária s.k.,
előadó bíró

Dr. Puskás Péter s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: